

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2907/2020
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милија Трифуновић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Народна скупштина, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3198/19 од 13.12.2019. године, у седници већа одржаној 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против става трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3198/19 од 13.12.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3198/19 од 13.12.2019. године у преиначујућем делу става другог изреке, тако што се одбија жалба тужене, као неоснована и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године у делу става првог изреке којим је одлучено о затезној камати за период од доспећа сваког појединачног износа дневнице па до 02.11.2012. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 22.500,00 динара, у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име неисплаћених дневница за учешће у раду за време заседања Народне скупштине Републике Србије и њених одбора, за период од 02.11.2009. године до 31.05.2012. године, исплати износ од 768.028,80 динара (нето износ), у износима појединачно опредељеним тим ставом изреке са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2009, 2010, 2011. и 2012. годину исплати тужиоцу 87.227,60 динара, у периоду и износима појединачно опредељеним тим ставом изреке са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је

тужена да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцу износ од 498.810,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3198/19 од 13.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године у ставу првом изреке, у погледу одлуке о главном захтеву за исплату дневница за учешће у раду за време заседања Народне скупштине Републике Србије и њених одбора за временски период од 02.11.2009. године од 31.05.2012. године и у погледу одлуке о камати на досуђени износ главног дуга за април 2012. године. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године у преосталом делу става првог изреке и обавезана тужена да тужиоцу на досуђени износ главног дуга од 764.814,69 динара исплати законску затезну камату почев од 02.11.2012. године до исплате, а пре тог датума одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђене износе главног дуга неисплаћених дневница за учешће у раду за време заседања Народне скупштине Републике Србије и њених одбора. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године у ставу другом изреке и одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2009, 2010, 2011 и 2012. годину исплати износ од 87.227,60 динара са законском затезном каматом и то: на износ од 18.925,80 динара почев од 01.01.2010. године до исплате, на износ од 20.687,20 динара почев од 01.01.2011. године до исплате, на износ од 23.058,60 динара почев од 01.01.2012. године до исплате и на износ од 24.556,00 динара почев од 01.01.2013. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење о накнади парничних трошкова садржано у делу става три изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године, за износ од 481.654,79 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, преиначено је решење о накнади парничних трошкова садржано у преосталом делу става трећег изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3365/18 од 10.05.2019. године и одбијен као неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде парничних трошкова исплати преко износа од 481.654,79 динара до износа од 498.810,00 динара, износ од 17.155,21 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2019. године до исплате, као и у делу да се обавезе тужена да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 481.654,79 динара почев од 10.05.2019. године до дана извршности пресуде. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби. Ставом седмим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 2.250,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, дела става другог изреке којим се одбија захтев за исплату законске затезне камате на досуђене износе главног дуга и става трећег изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом и на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...87/18) и утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је решењем административног одбора тужене од 19.01.2009. године примљен у стални радни однос у Народну скупштину РС, почев од 16.01.2009. године. Утврђен му је коефицијент за обрачун и исплату плате у висини од 8,60 и право на додатак на плату од 0,4% за сваку пуну годину рада оствареног у радном односу. Тужиоцу је престао радни однос 30.11.2012. године. За период од 02.11.2009. године до 31.05.2012. тужена није исплатила тужиоцу дневнице за учествовање у раду за време заседања скупштине. Нето износ неисплаћених дневница за тај период утврђен је вештачењем, у износу од 768.028,80 динара. Приликом обрачуна узет је у обзир проценат од 8% просечне зараде по запосленом у Републици Србији, исплаћене у последња три месеца, а за дане у којима је тужилац присуствовао заседању скупштине према електронској евиденцији о присуству народних посланика за 274 седнице. За утужени период тужена није исплатила тужиоцу ни регрес за коришћење годишњег одмора, у висини утврђеној вештачењем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу исплати неисплаћене дневнице на име учешћа у раду за време заседања Народне скупштине и њених одбора у периоду од 02.11.2009. године до 31.05.2012. године, у износу 768.028,80 динара (нето износ), са законском затезном каматом од дана доспелости појединачних износа до исплате. Обавезана је тужена да тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2009, 2010, 2011 и 2012. годину исплати износ од 87.227,60 динара (него износ) са законском затезном каматом на појединачне износе почев од доспелости до исплате. Одлука првостепеног суда донета је применом члана 10. став 1. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије, којим је прописано да за време заседања скупштине и њених одбора народни посланик који учествује у њиховом раду има право на дневницу у висини од 8% од просечне зараде по запосленом у Републици исплаћене последња три месеца и члана 21. истог закона, којим је прописано да народном посланику на сталном раду у скупштини припада регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 60% од просечне зараде по запосленом у Републици исплаћене у последња три месеца. Према одредби члана 25. наведеног закона, примања народних посланика (члан 10 - 24.) обрачунавају се у висини утврђеној тим законом, ако посебним законом или прописима донетим на основу закона није другачије одређено. Сходно наведеним одредбама и утврђеном чињеничном стању у погледу присуства тужиоца на заседањима Скупштине и налазом вештака, суд је усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда у погледу основаности тужбеног захтева за исплату износа од 768.028,80 динара за неисплаћене дневнице за период од 02.11.2009. године до 31.05.2012. године, као и за камату од

02.11.2012. године и у том делу првостепену пресуду потврдио, док је преиначио првостепену пресуду у погледу исплате законске затезне камате на досуђене износе главног дуга неисплаћених дневница од доспелости сваког појединачног износа до 02.11.2012. године и захтев одбио као неоснован, као и захтев за исплату регреса за коришћење годишњег одмора у висни од 87.227,60 динара. По становишту другостепеног суда, тужилац има право на камату за неисплаћене дневнице у висини главног дуга, а на појединачне износе тек од момента када се обратио Републичком јавном правобранилаштву за мирно решење спора, а то је 02.11.2012. године, а не и за ранији период. У погледу права на исплату регреса за годишњи одмор другостепени суд налази да је чланом 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама уређен начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, између осталог и народног посланика на сталном раду у Народној скупштини. Плата лица из члана 1. тог закона, а према правилу из члана 2, утврђује се на основу основице за обрачун плате и коефицијента додатка на плату, обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате у складу са законом. Међутим, према члану 4. истог закона, коефицијент издржава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему. Коефицијент садржи додаток на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Како је према члану 25. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.7/91) у погледу овог права меродаван пропис Закон о платама у државним органима и јавним службама, сходно томе следи закључак да тужилац нема право на регрес за годишњи одмор јер је исти садржан у коефицијенту који изражава сложеност. При томе, другостепени суд закључује да је у овој правној ствари правилно утврђено чињенично стање али да је у погледу преиначујућег дела првостепене пресуде погрешно примењено материјално право.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права у делу којим је одлучено о захтеву за исплату регреса за коришћење годишњег одмора.

Начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, између осталих и народних посланика на сталном раду у Народној скупштини, уређен је Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 34/2001...21/2016). Одредбом члана 3. став 2. овог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије утврђује Административни Одбор Народне скупштине, у складу са средствима обезбеђеним у буџету Републике Србије. Применом члана 4. Закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи додаток на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 13. истог закона, прописано је да изабрано, именовано и постављено лице и запослени који за пуно радно време до примене коефицијената према члану 7, 8 и 9. овог закона, остварује плату увећану по основу додатка за исхрану у току рада и месечног износа регреса за годишњи одмор утврђеног актом Владе, у већем износу од плате обрачунате по одредбама овог закона, исплата плате вршиће се у затеченом износу све док плата која му припада одредбама овог закона не достигне тај износ, а најдуже до 31.12.2001. године, док је одредбом

члана 14. став 1. овог закона прописано да ако је до дана ступања на снагу овог закона исплаћен додатак на име регреса за коришћење годишњег одмора за 2001. годину, обрачун исплата плате по одредбама овог закона и акта Владе из члана 8. овог закона, умањује се сразмерно месечно од укупног износа исплаћеног регреса. Према одредби члана 15. став 1. тачка 3. Закона, даном ступања на снагу овог закона престаје да важе чланови 6, 8 и 8а Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 7/91, 44/98).

Одредбом члана 21. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 7/91...44/98), на коју указује тужилац, прописано је да народном посланику на сталном раду у скупштини припада регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 60% од просечне зараде по запосленом у Републици исплаћене у последња три месеца. Међутим, одредбом члана 25. истог закона, предвиђено је да се примања народних посланика (чланови 10. до 24. Закона), обрачунавају у висини утврђеној овим законом ако посебним законом или прописом донетим на основу закона, није другачије одређено.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да се на примања народних посланика на сталном раду у Народној скупштини примењују одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама, као посебног закона, на који упућује одредба члана 25. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини РС, која, супротно наводима ревизије, у конкретном случају искључују примену одредбе члана 21. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије. Примена ове одредбе (члана 21.) је искључена без обзира што су чланом 15. Закона о платама у државним органима и јавним службама стављене ван снаге само одредбе члана 6, 8. и 8а, а не и члан 21. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини РС, с обзиром да је чланом 13. Закона о платама у државним органима и јавним службама, одређено да ће се исплата плате, па и додатака, вршити најдуже до 31.12.2001. године, на који начин је и примена члана 21. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини РС, ограничена до наведеног датума, а који претходи утуженом периоду. На овакав закључак упућује и одредба члана 14. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, којом је одређено да ће се лицима којима је до дана ступања на снагу овог закона исплаћен додатак на име регреса за коришћење годишњег одмора (за 2001. годину) обрачун и исплата плате по одредбама овог закона, месечно сразмерно умањивати до укупног износа исплаћеног регреса.

Имајући у виду наведено, као и да је посебним законом – Законом о платама у државним органима и јавним службама, у члану 4. прописано да је у коефицијенту за обрачун плате садржан и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, Врховни касациони суд налази да другостепени суд правилном применом материјалног права основано закључује да је тужиоцу накнада за регрес већ садржана у коефицијенту за обрачун плата и на тај начин му је иста исплаћена у спорном периоду, а што и тужбени захтев у овом делу чини неоснованим.

Како је побијаном одлуком правилно преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев за исплату накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора

за 2009, 2010, 2011 и 2012 годину, Врховни касациони суд је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одбио ревизију тужиоца, као неосновану и одлучио као у ставу првом изреке.

Тужбени захтев за исплату дневница за учешће тужиоца у раду за време заседања Народне скупштине РС и њених одбора, у спорном периоду, је усвојен применом члана 10. Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини РС. Првостепеном одлуком је признато и право на законску камату на појединачно утврђене месечне износе дневница и то почев од последњег дана у месецу за текући месец до исплате. Побијаном одлуком је делимично преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев у делу камате на досуђене износе, тако што је иста досуђена почев од 02.11.2012. године. Другостепени суд своју одлуку заснива на тврдњи да рок за исплату дневница није одређен због чега, применом члана 324. став 2. ЗОО, тужилац има право на накнаду од дана обраћања Републичком јавном правобранилаштву захтевом за мирно решење спора. Међутим, иако рок за исплату дневница наведеном одредбом, као ни Законом није одређен, то не значи и да не постоји рок за исплату овог потраживања, већ да се у том случају има применити Закон о раду, као општи закон који регулише радне односе, којим је у члану 121. одређено да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун, а да се обрачун зарада и накнада зараде запосленом мора доставити најкасније до краја месеца за претходни месец.

Имајући ово у виду, Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком погрешном применом материјалног права одбијен захтев за камату за период пре обраћања заступнику тужене за мирно решење спора, па је преиначио другостепену одлуку и потврдио првостепену пресуду у делу којим је тужиоцу призната камата на досуђене износе дневница почев од последњег дана у месецу за тај месец, као дана доспећа сваког појединачног износа, па до исплате.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови ревизијског поступка за састав ревизије 22.500,00 динара, према Адвокатској тарифи, сразмерно успеху у спору за вредност предмета спора до 1.500.000,00 динара, док тужиоцу трошкови судских такси нису досуђени, јер наведене трошкове није определио по врсти и висини, применом члана 163. став 2. ЗПП.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић